

СТАНОВИЩЕ

ОТ ПРОФ. Д-Р ГАЛИНА ГЕОРГИЕВА КУРТЕВА,

Професор по научна специалност „Социално управление“, в професионално направление 3.7. Администрация и управление, Бургаски свободен университет

Относно: Представен дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Социално управление (Бизнес администрация)“, професионално направление 3.7 Администрация и управление

С кандидат Елена Хинова-Макнами - докторант на самостоятелна подготовка в ДП „Бизнес администрация“, Нов български университет.

Тема на дисертационния труд: „Преуспяващо лидерство – концепция, фактори и коучинг за развитие на лидери и екипи“

Научен ръководител: проф. д-р Кристиян Хаджиев

Основание за представяне на рецензията: член на Научното жури съгласно Заповед № 3-РК-123/20.02.2024г. на Ректора на НБУ- проф. Пламен Дойнов, д.н.

Становището е изготвено съобразно Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за прилагането на този закон и Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният дисертационен труд на тема „Преуспяващо лидерство – концепция, фактори и коучинг за развитие на лидери и екипи“, разработен от Елена Хинова-Макнами, докторант в ДП „Бизнес администрация“ в НБУ, е посветен на **актуални** въпроси, произтичащи от сложния, променлив, несигурен, двусмислен характер на съвременния свят, в който работят организациите и лидерите им осъзнават необходимостта от съществена вътрешна, личностна промяна. Тази промяна трябва да бъде насочена към създаването на хармонична среда, в която хората разгръщат потенциала си и преуспяват, което според докторантката е предпоставка за устойчив просперитет на организацията. В тази връзка тя изследва личностните и междуличностни условия за преуспяване на лидерите и екипите. Фокусира се върху коучинга на лидери, като възможност за ускоряване на лидерското, екипното и организационното преуспяване.

Предмет на изследването в дисертационния труд е влиянието на коучинга на лидери и екипи върху преуспяващото лидерство. Конкретният **обект на изследването** са две международни организации, различни по големина, произход, и култура. По този

начин тя успява да оцени влиянието на различна среда върху лидерите и екипите. Основната застъпена от докторантката теза е, че устойчивото организационно преуспяване се постига, чрез отдадена работа на лидерите към личностна промяна и отдадена работа на лидерските екипи към междуличностна промяна. Докторантката аргументирано разкрива, че този процес може да се ускори, чрез използването на коучинг подход.

Докторантката успешно защитава тезата си, като си поставя за **цел** да проучи вътрешните условия, при които лидерите и лидерските екипи преуспяват, както и да направи теоретичен обзор на проблематиката свързана с лидерството, преуспяването и коучинга. **Изследователските задачи**, чрез които докторантката реализира успешно поставената цел, са насочени към: проучване и анализиране на водещи теории в областта на лидерството, коучинга и личностната и междуличностна промяна; изследване на личностната промяна на двама лидери, които работят в два различни културни контекста; изследване на междуличностната промяна на управленски екип и как това се отразява на организацията; изследване на начина, по който коучингът ускорява личностна и междуличностна промяна на лидерите и техните екипи; разкриване значимостта на личностната и междуличностната промяна за подобряване на резултатите на компанията.

Използваният от докторантката **набор от изследователски методи и подходи е разнообразен** (изследвания на казуси; оценка на енергийния лидерски показател; оценка на мозъчното доминиране; интервюта; свидетелства на членове на организацията; документация) и е ориентиран към реализацията изследователската цел. Докторантката убедително обосновава изборът на метода „казусно изследване“, като най-подходящ за изследване на поставените от нея въпроси и хипотези. Докторантката показва умения да прилага интердисциплинарен подход при творческото търсене на решение на поставените задачи.

Може да се отбележи, че предметът и обектът на изследването са ясно и еднозначно дефинирани и съвместно с коректно поставените цел, задачи и условностите, при които е превеждано самото изследване предопределят доброто логическо структуриране на съдържанието на дисертационния труд. Той състои от 319 страници. Основният текст на дисертацията е 254 страници и има класическа структура - увод, три глави, заключение. Съдържанието на трите глави е визуализирано с 23 таблици и 63 фигури. Разработката включва и 3 приложения в общ обем 55 страници (визуализирани с 7 таблици и 16 фигури), съдържащи данни и доказателствен материал, позволяващ да се провери достоверността на научните и практически резултати на

докторантката.

Дисертационният труд се основава на проучването, анализирането и систематизирането на множество научни публикации в изследваната тематична област. Списъкът на използваната от докторантката литература включва 89 източника, на български и английски език. Те са фокусирани към изследвания научен проблем, уместно са използвани в изложението на дисертационния труд и коректно са цитирани.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Основните резултати от изследването са представени в отделните части на дисертационния труд.

Първа глава съдържа обстоен анализ на някои утвърдени и нововъзникващи теории за лидерството, и на различни виждания за психологическите и невробиологичните основи на оптималното преживяване.

В тази глава докторантката аргументирано извежда работна дефиниция за преуспяващото лидерство като холистична форма на лидерството. Логически последователно авторката успява да обоснове преуспяващото лидерство като феномен, отразяващ комплексността на средата, в която съществуват съвременните организации (стр. 58-59). В тази глава докторантката представя и резултатите си от задълбочено си и дългогодишно проучване и оценяване на психологическите и невробиологични основи на оптималното преживяване, което свързва с преуспяващото лидерство. Това ѝ позволява аргументирано да изведе термина „зона на преуспяването“ (стр.81-82).

Във **втора глава** докторантката се фокусира върху историческите корени на коучинга и влиянието му върху личностната промяна на лидера, междуличностната промяна на лидерските екипи и бизнес резултатите.

В контекста на холистичното виждане на докторантката за личностната промяна на лидера в тази глава се представят резултати и обобщения за същността на коучинга, като особено внимание е отделено на енергийния коучинг. Разгледани са видовете коучинг, както и основните различия между коучинга и останалите модалности за помощ. Отделено е съществено внимание и на коучинга на лидери, като са разгледани историческите му корени, неговата същност, процес, структура и влиянието му върху ефективността на организацията. Докторантката е направила преглед на тенденциите в областта на коучинга, спирайки се по-подробно на коучинг, базиран на познанията за мозъка и екипен коучинг, като е предложила и своя дефиниция за „екипен коучинг“ (стр. 112). Авторката на дисертационния труд е представила и собствените си виждания за

практическото приложение на невронаучните познания в областта на личностното развитие чрез коучинг.

В тази глава докторантката дефинира и трите си изследователски въпроса и извежда работните си хипотези. Те са изведени на базата на задълбочен теоретичен анализ, собствен опит на докторантката в процеса на нейната личностна промяна, личностната промяна на множество лидери, които тя е коувала през последните девет години и половина, както и коуваната от нея междуличностната промяна на управленски екип.

В трета глава докторантката представя и аргументира използването на различни изследователски методи. Представени са и резултатите от изследването и те са използвани за потвърждение или отхвърляне на работните хипотези в дисертационния труд.

Резултатите от направеното дълбочинно казусно изследване на двама лидери и лидерски екип, представят добра практика за личностна и междуличностна промяна, ускорена чрез подходите коучинг на лидери (Executive coaching - EC) и екипен коучинг. Това дълбочинно изследване, обхващащо качествени и количествени методи, извежда резултати, постигнати в реални и условия, и преносимост на подхода в организации с различна големина и култура.

В тази глава докторантката представя своята методика за измерване на текущото състояние на лидера спрямо „зоната на преуспяване“ и я дефинира като „матрица на преуспяването“. Основните параметри, които докторантката използва за оценяване личностната промяна на лидера са мозъчното доминиране и енергийната вибрация на лидера (стр.177).

В тази глава е представен и авторския модел за индивидуален и екипен коучинг (Есенциален модел за коучинг на лидери и екипи: CORE Model©) (стр.242-247). Моделът е изведен въз основа на задълбочена работа по казусните изследвания и практическите наблюдения на авторката върху процесите на личностната и междуличностна промяна. Описанието на приложимостта на модела чрез систематизираното извеждане на факторите за прилагане му в България позволява лесното му имплементиране в работата на професионалистите в областта на коучинга, които искат да вдъхновяват и насочват лидерите и екипите им към преуспяване.

Като цяло, и в трите съдържателни глави, докторантката показва умения за критично използване на чужди мнения, разработки и резултати от научни изследвания, за да открие и аргументира своите виждания за развитието на преуспяващото

лидерство чрез коучинг, да разработи и предложи своя методика и инструментариум за личностна и междуличностна промяна, ускорена чрез подходите коучинг на лидери и екипен коучинг. Постигнатите резултати кореспондират изцяло с поставените задачи в увода на дисертационния труд, което е основание да се отчете успешната и детайлна реализация на основната цел на разработката.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд представлява интерес за научната общност със съдържащите се в него редица постановки, идеи и предложения, които могат да се оценят като значими както за практиката, така и за обогатяване на съществуващите знания. *Приемам заявените от Елена Хинова – Макнами претенции за 5 научни и 5 практико-приложни приноси, които са формулирани коректно и синтезирано, и отразяват резултатите от работата ѝ по дисертационния труд.*

4. Оценка на публикациите по дисертацията

Представеният в автореферата списък на публикациите по темата на дисертационния труд съдържа 4 публикации (два доклада и две статии) в реномирани специализирани национални издания. Те са достатъчни, съгласно минималните наукометрични показатели. В тях се популяризират основната теза, постигнати резултати от изследването и приносните моменти от дисертацията. Посочените публикации показват способността на докторантката Елена Хинова – Макнами да информира по подходящ начин обществеността за развитите от нея идеи по проблематиката в дисертационния труд.

5. Оценка на автореферата

Депозираният автореферат е в обем 45 страници. Авторефератът е съставен съобразно изискванията, като отразява в синтезиран вид съдържанието на дисертационния труд, тезата, обекта, методологията и ограниченията на изследването, получените крайни резултати, справка на приносните моменти в проведеното научното изследване, както и списък на публикациите по дисертацията.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки по изложението на идеите и постановките в дисертационния труд.

Препоръчвам на Елена Хинова – Макнами да задълбочи изследванията си върху приоритетни за нея проблеми, произтичащи от актуалността на дисертационния ѝ труд и да популяризира резултатите от тези изследвания в авторитетни международни и национални издания. Отчитайки практическата приложимост на постигнатите от нея

резултати, представени в дисертационния труд, считам за уместно да публикува методически указания за личностна промяна на лидери и междуличностна промяна на управленски екипи чрез коучинг.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на тема „Преуспяващо лидерство – концепция, фактори и коучинг за развитие на лидери и екипи“ отговаря на утвърдените изисквания за научната разработка. Съдържа собствено изследване на конкретен актуален проблем, основаващо се на задълбочено проучване на разнообразни информационни източници и представя аргументирана научна защита на постигнатите резултати от проведеното изследване. Редица постановки, идеи и предложения в него могат да се оценят като приноси с научен и практико-приложен характер, което ми дава основание да дам своята **положителна оценка за дисертационния труд.**

По мое мнение дисертационният труд отговаря и на изискванията на ЗРАСБР, ППЗРАСБР, и на вътрешните правила за развитие на академичния състав в НБУ – София.

Въз основа на всичко това предлагам на членовете на Научното жури да **вземат решение за присъждане на научната и образователна степен „доктор” по научна специалност „Социално управление (Бизнес администрация)“ на Елена Хинова-Макнами.**

март, 2024г.

Подпис.....

/проф. д-р Галина Куртева/